

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ЦЕНТЪР ЗА КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

НАЦИОНАЛНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

VII клас

21 МАЙ 2013 г.

ВАРИАНТ 2

УВАЖАЕМИ УЧЕНИЦИ,

Тестът съдържа 25 задачи по български език и литература.

Задачите са два вида: със структуриран отговор с четири възможности за отговор, от които само един е верният, и с кратък свободен отговор.

Отговорите отбелязвайте със син цвят на химикалката в листа за отговори. Може да работите и върху тестовата книжка, но напомняме, че листът за отговори е официалният документ, който ще се оценява. Поради това е задължително верните според Вас отговори да отбелязвате внимателно в листа за отговори.

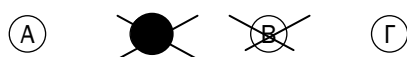
За да посочите своя отговор, срещу номера на съответната задача отбележете със знака **X** буквата на избрания от Вас отговор.

Например:



Ако след това прецените, че първоначалният Ви отговор не е верен, запълнете кръгчето с грешния отговор и отбележете със знака **X** буквата на друг отговор, който приемате за верен.

Например:



За задачите със свободен отговор в листа за отговори е оставено празно място. Използвайте това място, за да запишете своя отговор.

Ако след това прецените, че записаният свободен отговор не е верен, задраскайте го с хоризонтална черта и запишете над него отговора, който според Вас е правилен.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е отбелязана със знака X. За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

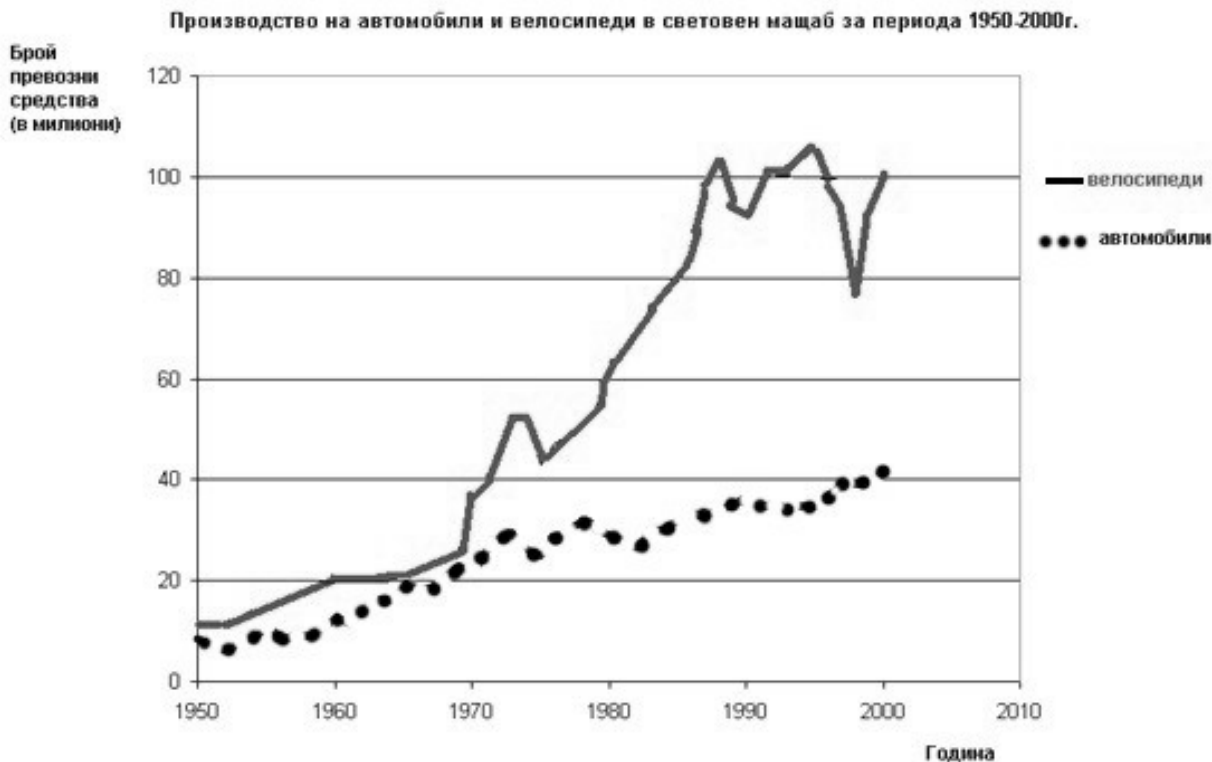
Въпроси с избираем отговор

Прочетете текста и разгледайте таблицата, за да изпълните задачите от 1. до 4. включително.

Знаете ли, че най-употребяваното превозно средство е велосипедът. В началото на XX век колоезденето става масово както за удоволствие и за работа, така и за състезания. Броят на колоездачните клубове започва да расте непрекъснато от двете страни на Атлантика. През XIX век, преди появата на автомобила, много от пътищата са подобрили благодарение на широката употреба на велосипедите. Производството на автомобили и велосипеди нараства с почти еднакви темпове в периода 1950 – 1970 година, но след това велосипедното производство започва да се увеличава с бързи темпове и нараства почти четири пъти, докато производството на автомобили се увеличава само два пъти. Днес се произвеждат годишно 130 милиона велосипеда и 50 милиона автомобили.

Велосипеди се използват от пощенските служби на много страни още от края на XIX век, като във Великобритания тези превозни средства са около 37 000, в Германия – 27 500, а в Унгария – 10 500. Полицаяте в много страни патрулират с колела из улици и паркове. Английското графство Кент например закупува 20 велосипеда през 1896 година, а през 1904 г. те вече са 129. С двуколесното превозно средство се разнасят вестници, мляко, храна, дрехи, а където разстоянията са големи, са средство за придвижване на работниците.

Преимуществото на велосипедите през XXI век е, че не зависят от автомобилните задръствания и може да се използват в пешеходните зони за работа, за спортуване и за развлечения. В много градове по света съществуват велоалеи само за велосипедисти. Според статистиката холандската столица Амстердам има 750 хиляди жители, 600 хиляди велосипеда и 400 километра велоалеи.



1. Кое твърдение е вярно според графиката?

- А) В периода 1980 – 1985 година производството на велосипеди драстично намалява.
- Б) През 1990 година производството на велосипеди пада под 100 милиона.
- В) Между 1985 и 1990 година е регистриран спад в производството на автомобили.
- Г) След 1975 година производството на велосипеди постепенно намалява.

2. Посочете вярното твърдение, като имате предвид информацията от текста и от графиката.

- А) През ХХI век велосипедите не са предназначени за спортуване, за развлечение и за работа.
- Б) Ръстът на производство на автомобили и велосипеди е почти еднакъв в периода 1950 – 1970 г.
- В) Велосипедите не могат да се използват за разнасяне на вестници, на мляко и на храна.
- Г) Пощенските велосипеди в графство Кент се увеличават със 129 през периода 1896 – 1904 г.

3. Кое твърдение е вярно, като имате предвид информацията от графиката?

През 2000 г. производството на велосипедиспада.

- А) бегло
- Б) рязко
- В) плавно
- Г) слабо

4. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Днес във Великобритания са изградени 400 километра велоалеи.
- Б) В Унгария пощенските велосипеди са по-малко отколкото в Германия.
- В) Полицията в много страни патрулира с велосипеди и в парковете.
- Г) В Амстердам велосипедите са със 150 000 по-малко от жителите.

5. Кое от изреченията е сложно съставно изречение с подчинено определително изречение?

- А) През отворения прозорец се виждаше, че стаята беше препълнена с хора.
- Б) Ако разстоянията до работното място са големи, често се използва метро.
- В) Велосипедите, чието предназначение е за патрулиране, са по-специални.
- Г) Никой не може да оспори, че колелата не зависят от задръствания в града.

6. Какво е изречението по състав?

В този момент се колебаех дали не сънувам.

- А) сложно съставно с подчинено допълнително изречение
- Б) сложно съставно с подчинено подложно изречение
- В) сложно съставно с подчинено обстоятелствено изречение
- Г) сложно съставно с подчинено определително изречение

7. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Стадионът, където се провеждаха състезанията, вече беше препълнен с хора.
- Б) Беше решил да отиде с групата само, ако го изберат за водач и го следват.
- В) Те пристигнаха по-рано, до мястото на срещата за да се подготвят по-добре.
- Г) Вечерта беше настъпила, когато той тръгна за да се срещне с новодошлите.

8. Кой от подчертаните глаголи е от несвършен вид?

- А) Бързо си изпий портокаловия сок!
- Б) Разположиха се удобно на дивана.
- В) Разрешиха ли полета над вулкана?
- Г) Винаги подаваха справката в срок.

9. В кое изречение е употребена преизказна глаголна форма?

- А) Не сме разбрали, че били разказали на дошлите преди нас цялата история.
- Б) Аз също бих могла да ви запозная с това, което се планира за следващия месец.
- В) Вчерашният ден беше изпълнен с много по-интересни и по-забавни събития.
- Г) Знаеше се, че не разрешават това, което някой би поискал без основателна причина.

10. С кой от изразите може да се замени подчертаното фразеологично словосъчетание, без да се промени смисълът на изречението?

Той продължаваше да налива масло в огъня, като изнасяше нови факти.

- А) намалява напрежението в голяма степен
- Б) приготвя яденето с масло на силен огън
- В) непрекъснато да добавя горещо олио
- Г) създава допълнително напрежение

11. Кое твърдение е вярно?

На всички беше ясно, че големите вълни ще бреговата ивица напълно.

- А) забият
- Б) отвеят
- В) залеят
- Г) догонят

12. В кой от редовете има грешка при цитирането?

- А) Той сподели, че мечтае да се върне в родния край, където: „меден звън звъни и поточета текат“.
- Б) Повестта завършва с думите: „Бедни, бедни Македонски! Защо не умря при Гредетин?...“.
- В) Беше прочела някъде, че „приятелството е като стъкло – счупиш ли го, не можеш да го залепиш“.
- Г) След разговора Алеко отбелязва, че сърцето му не се сгрява от това, че „и в Америка е същото“.

13. Кое твърдение е вярно?

- А) „Опълченците на Шипка“ е елегия.
- Б) „Неразделни“ е ода.
- В) „До Чикаго и назад“ е пътепис.
- Г) „По жицата“ е повест.

14. Кое твърдение е вярно?

В третия епизод на творбата „Една българка“ повествователят

- А) представя портретната характеристика на героинята баба Илийца
- Б) разкрива сблъсъка между милосърдието и егоизма, между вярата и безверието
- В) проследява усилията на баба Илийца за освобождаване на заключената ладия
- Г) очертава ожесточения образ на потерята, тръгнала да избива оцелелите четници

15. От коя творба е цитатът?

„Боже! Пак жертва! Град да бе паднал, не би тъй убил сърцата!“

- А) „По жътва“
- Б) „Една българка“
- В) „Немили-недраги“
- Г) „По жицата“

16. В коя творба е водеща темата за състраданието?

- А) „На прощаване в 1868 г.“
- Б) „Една българка“
- В) „Опълченците на Шипка“
- Г) „Заточеници“

17. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение за творбата „Българският език“.

- А) В творбата се възхвалява родното слово.
- Б) В творбата се защитава българският език.
- В) В творбата се спори с хулителите на езика.
- Г) В творбата се полемизира с родното слово.

18. За кого от творците се отнасят посочените биографични факти?

Един от майсторите на късия разказ, но сам той е искал да стане художник.

- А) Иван Вазов
- Б) Йордан Йовков
- В) Елин Пелин
- Г) Алеко Константинов

Въпроси с отворен отговор

19. Попълнете таблицата, като в първата колона запишете буквата, с която е означено фразеологичното словосъчетание, а срещу нея във втората колона – цифрата, която посочва съответното значение.

- | | |
|-----------------------------|---------------------------|
| А) лее крокодилски сълзи | 1) прави всичко небрежно |
| Б) през куп за грош | 2) променя поведението си |
| В) разправя бабини деветини | 3) проявява лицемерие |
| Г) запява друга песен | 4) разказва измислици |

20. Преобразувайте пряката реч в изречението в непряка, като спазите правилата за пунктуационно оформяне и запазете основното глаголно време.

– *Стана нещо невероятно!* – каза той с глас, който едва се разпознаваше.

21. Препишете подчиненото изречение в състава на сложното смесено изречение.

Едва тази сутрин бяха разбрали, че записването за курсовете е приключило, а никой не им беше съобщил.

22. Препишете текста, като редактирате правописните и пунктуационните грешки, както и грешките в членуването.

Дълго бягал коня през гори и поля през реки и езера. Прет него се вдигали магли и прах след него падал порои от камъни под купитата му изкри запламтявали. Като стрела се носел жребеца, скороста му била подобна на вихар.

23. Попълнете таблицата, като в първата колона запишете буквата, а във втората колона – заглавието на изучена в VII клас творба от съответния автор.

- | | |
|--------------------|--|
| А) Елин Пелин | |
| Б) Йордан Йовков | |
| В) Пейо Яворов | |
| Г) Пенчо Славейков | |

24. Попълнете таблицата, като в първата колона запишете буквата, а във втората колона – заглавието на изучена в VII клас творба, за която се отнася съответното твърдение.

- | | |
|---|--|
| А) Творба, която разказва за страдалческият емигрантски живот. | |
| Б) Творба, която възхвалява българския героизъм в Руско-турската освободителна война. | |
| В) Творба, чийто сюжет е свързан с усиления труд на полето. | |
| Г) Творба, която разкрива силата на жертвоготовната любов между двама млади. | |

25. Запишете в две-три изречения какво внушават думите от творбата „Немили-недраги“:

Ние сме поне свободни. А като имаме свободата, имаме всичко.

Ключ с верните отговори

<i>Задача</i>	<i>Отговор</i>	<i>Брой точки</i>
1.	Б	2
2.	Б	2
3.	Б	2
4.	А	1
5.	В	2
6.	А	2
7.	А	2
8.	Г	2
9.	А	1
10.	Г	1
11.	В	1
12.	А	2
13.	В	1
14.	Б	2
15.	А	1
16.	Б	2
17.	Г	2
18.	В	2
19.	А) – 3; Б) – 1; В) – 4; Г) - 2	4
20.	Напр. <i>Той каза с глас, който едва се разпознаваше, че стана (е станало) нещо невероятно.</i>	3
21.	<i>че записването за курсовете е приключило</i>	2
22.	<i>Дълго бягал конят през гори и поля, през реки и езера. Пред него се вдигали мъгли и прах, след него падал порой от камъни, под копитата му искри запламтявали. Като стрела се носел жребецът, скоростта му била подобна на вихър.</i>	12
23.	А) – „По жътва”; Б) – „По жицата”; В) – „Заточеници”; Г) – „Неразделни”	4
24.	А) – „Немили-недраги”; Б) – „Опълченците на Шипка”; В) – „По жътва”; Г) – „Неразделни”	4
25.	Напр. <i>За достойния човек свободата е най-висша ценност, в името на която се преодоляват житейските несгоди. Тези думи на Странджата от вълнуващата му реч подчертават контраста между материалното и духовното в живота на емигрантите. А копнежът на хъшовете по свобода е неутолим, за тях тя е смисъл на живота и те са духовно свободни, защото са се отrekli от материалното в името на отечеството.</i>	6

Дидактическа задача: Прочетете текста и го преразкажете подробно от името на артилериста.

АКУЛАТА ЛЕВ ТОЛСТОЙ

Нашият кораб стоеше на котва край африканския бряг. Денят беше прекрасен, от морето духаше прохладен вятър, но привечер времето се промени: стана задушно и сякаш от запалена пещ към нас се носеше горещият вятър от Сахарската пустиня.

Пред залез слънце капитанът излезе на палубата и извика:
— Къпете се!

За една минута матросите наскочаха във водата, спуснаха в нея едно корабно платно, привързаха го и в платното направиха къпалня.

На кораба с нас имаше две момчета. Момчетата първи скочиха във водата, но в платното им беше тясно и те намислиха да плуват в надпревара сред открито море.

Двете момчета като гуцери се протягаха във водата и с всички сили заплуваха към мястото, където беше бъчвичката над котвата.

Едното от момчетата отначало изпревари своя другар, но сетне почна да изостава. Бащата на момчето, стар артилерист, стоеше на палубата и се наслаждаваше на синчето си. Когато синът почна да изостава, бащата го окуражи:

— Не се предавай! Понапъни се!

Изведнъж някой извика от палубата: „Акула!“ и всички видяхме във водата гърба на морското чудовище.

Акулата плуваше право към момчетата.

— Назад! Назад! Върнете се! Акула! — закрещя артилеристът.

Но децата не го чуваха, продължаваха да плуват, смееха се и викаха още по-весело и по-силно от преди.

Артилеристът, бледен като платно, гледаше, без да помръдне.

Матросите спуснаха лодка, хвърлиха се в нея и като огъваха веслата, се понесоха с всички сили към момчетата, но бяха още далеч от тях, докато акулата беше наближила на двадесет крачки.

Момчетата отначало не чуваха какво им викат и не виждаха акулата, но едното от тях се огледа и ние чухме пронизващ писък, а децата заплуваха в различни посоки.

Този писък сякаш събуди артилериста. Той се откъсна от мястото си и се втурна към оръдието. Обърна дулото, прилегна към оръдието, прицели се и хвана фитила.

Всички, които бяхме на кораба, примряхме от страх и зачакахме какво ще стане.

Чу се гръм и видяхме, че артилеристът падна до оръдието, като закри лицето си с ръце. Какво стана с акулата и с момчетата, не видяхме, защото за минута димът забули очите ни.

Но когато димът се разнесе над водата, от всички страни се чу отначало тих ропот, постепенно този ропот се усили и най-сетне се разнесе силен радостен вик.

Старият артилерист откри лицето си, стана и погледна към морето.

Върху вълните се люлееше жълтият корем на мъртвата акула.

За няколко минути лодката доплава до момчетата и ги докара на кораба.